

Rend és káosz

„Bennem keveredik a gazsulálás és nagyképűség. Otthonról egy nyugati metropolisba érkezem, egy idegen, csillogó helyre, s hálátelt szívvel rogyok le egy tiszta abrosz mellé.”

Bécs. Egy ambivalens város: hektikus, de mégis nyugodt, konzervatív s ugyanakkor mindenre nyitott, nagyvárosias, miközben falusias, zöld, de szürke, modernül változó, viszont tradicionális és ódivatú, megfizethető, ám drága. A sztereotípiája a Nyugatról való elképzelésünknek.

Egy város, melyet nem látni, hanem érezni, átélni kell. Minden ízében átjárja a művészetek szelleme, amelyek évszázadokon keresztül formálták sajátos, egyéni alakzatát. Modern és klasszikus stílusok keverednek ízlésesen, élénk tárva az osztrák kultúra alakulástörténetét. Fél évezreden keresztül világtörténelmet írtak itt.

Bécs egy hangulat, mely fesztelenségével a múltban és a jelenben egyaránt inspirálóan hatott a művészetekre. Lelkesítő motivációja, könnyed vonzereje eredményeként ennek a közép-európai metropolisnak az építészeti öröksége százharminc katedrális, templom és kápolna és több mint nyolcvan múzeum. Bécs az impozáns épületek városa, generációk alkották meg, és generációk töreksenek majd, hogy megtartsák az irányt, mely Bécset világvárossá emeli.

Rend és rendezettség, szimmetria és gondosan kialakított tarkaság. Pontosság, diszciplína, minőség. Egy nagyon erős középosztály intenzív társadalmi és társasági élettel. A szabályszegés nem hősiesség, a hazugságra nem büszkék. Nincs „második esély”.

„Mindent túlzón úrinak találtam, görcsösen úrinak, azaz csupán úriasnak, okos rezignáltság helyett magabiztos nyakkendő, a legendás Gemütlichkeit pedig egyszerűen hülyeség, foszforeszkáló hülyeség.”

Bécs tökéletes lakhely (hadd ne mondjam, „otthon”) lehet mindenki számára, aki szereti a rendezett életvitelt, aki előnyben részesíti a korrekt

embereket önmaga körül, akinek fontos, hogy óraműpontossággal érkezzen a munkahelyére, s ha véletlenül késik is a villamosa, a hangosbemondó elnézést kérjen. Bécs ezen szegmentumaiban az osztrák mentalitás dominál. Van azonban a városnak egy másik arca is, ezt csak azok látják, akik huzamosabb időt töltenek itt. Mikor megbolygatjuk a nyugodt felszínt, alatta egymásnak szegülő ellentétek, elfojtott szenvedélyek lappanganak.

Bécs sokszínűsége az itt élők sokszínűsége. Színvilágában egy kicsit olyan, mint Gustav Klimt szecesszió ihlette festményei. Osztrákok, szerbek, törökök, arabok, magyarok kultúrája ötvöződik itt. Távrolról a színek eleinte összerosódnak, a nagy formák dominanciája tűnik szembe. Közelebről viszont hideg és meleg, rend és káosz, szeretet és gyűlölet vegyül, minden pici részlet életre kel, minden vonal, minden kör mozog, ragyog az arany.

A hűvös, kimért osztrák lakosság és a balkáni Gastarbeiterek miliójében, a néha-néha már mechanikusnak tűnő létet az eszement, kaotikus zűrzavar, a szarkasztikus balkáni kavalkád természetes megnyilatkozása zavarja meg, kialakítván egy sajátos beszédmodot, mely évtizedek alatt lassan betüremlett az élet minden területére. Az állóvízből folyóvá lett környezetben, az ellentétek és párhuzamok komparatív nézőpontjából mindig is felvetődött a határok ingatagságának kérdése. A határvonal elmosódott már, az egyes nemzeti sorsok Bécs irányába indultak, viszont a „Willkommen” egyelőre még bizonytalan távlatokba mutat.

Mások vagyunk, vitathatatlanul mások. A Duna ugyan összeköt minket, ám ez a tény nem állja meg a helyét, mikor empirikus bizonyítást próbálunk találni. Hiszen a kultúráink eltérőek, a mentalitásunk egyenesen ellentétes. Bécs a Klimt-festmény szín- és formagazdagságában egyedülálló, ám a szecesszió szabadon áramló formáival ellentétben, még mindig egy monarchiás gyökerű szabályokkal teli világ.

Van viszont valami Bécsben, ami példátlan, amit még sehol sem tapasztaltam. Van valami, ami visszahív engem, amit definiálni nem tudok (talán csak nem éltem ott eleget, s nem csömörlöttem meg tőle), ami miatt lenyűgöző, ami miatt gloriális. Egy falat édes ambrózia, mely kesernyés utóízűt hagy az ember szájában. Pontosan annyira vonz, mint amennyire taszít. Egy teljesen más világ, ahol az emberek rendezetten vonulnak munkára, ahol a boltban kimondják, hogy „bitte”, és a gépjárművezetők nem túlkölnék, még mielőtt kigyulladna a zöld lámpa. Személyiségem szélsőségeiben vágyom rá, vágyom a rend után, miközben burjánzik bennem a Balkán, a rend-nélküliség okozta káosz otthonossága.

Szeretném, ha Bécs mindig is egy lélekmelengető oázis lehetne az örület világában. A Duna csak folyjon a Schwarzwaldtól a Fekete-tengerig, de minden hidegségét hagyja ott a messzi északon.